

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Міжнародні відносини та світова політика

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітні програми «Міжнародні відносини»

вид дисципліни обов'язкова

факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

« 28 » 08 2020 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к.політ. наук, доцент кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки Ірина ЗАСТАВА

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від « 26 » 08 2020 року № 1

Завідувачка кафедри

(підпис)

Людмила НОВІКОВА
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

«Міжнародні відносини»

назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми

«Міжнародні відносини»

(підпис)

Євгенія СОЛОВИХ
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу

Протокол від « 28 » 08 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА - БЕРЕНДА
(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» складена відповідно до програми підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітня програма «Міжнародні відносини».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів наукових знань щодо виникнення і розвитку сучасної системи міжнародних відносин, сутності світової політики, особливостей зовнішньої політики держав світу.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни полягають у формуванні:

загальних компетентностей

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності.

фахових компетентностей

- ФК 1. Знання про природу, динаміку, принципи організації та історичні тенденції розвитку міжнародних відносин.
- ФК 2. Здатність розуміти міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.
- ФК 3. Знання про стан досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-й
Семестр	
4-й	-й
Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
56 год.	год.
Індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні досягти таких результатів навчання:

Матриця відповідності освітнього компонента ОП8. «Міжнародні відносини та світова політика», методів навчання та форм оцінювання, які використовуються, програмним результатам навчання, визначеним освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини»

ОП8. «Міжнародні відносини та світова політика»

Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 1. володіти знаннями про природу, динаміку, принципи організації та історичні тенденції розвитку міжнародних відносин.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний, метод оволодіння новими знаннями, метод усного викладу знань, аналітичний метод, індуктивний метод, дедуктивний метод.	усне опитування, підготовка доповідей на практичних заняттях; оцінювання: виступів з доповідями, письмової екзаменаційної роботи
ПРН 3. володіти знаннями про стан досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.	-/-	-/-
ПРН 6. самостійно досліджувати проблеми міжнародних відносин, готувати та здійснювати публічну апробацію результатів досліджень.	-/-	-/-
ПРН 12. володіти знаннями про розвиток країн та регіонів, особливості та закономірності глобальних процесів та місця в них окремих держав.	-/-	-/-
ПРН 15. володіти знаннями про міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.	-/-	-/-

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Міжнародні відносини та світова політика

Тема 1. Етапи та особливості міжнародних відносин у Давнину, Середні віки та Новий час

Предмет та завдання курсу. Основи вивчення міжнародних відносин та світової політики. Характеристика ключових термінів. Етапи та особливості міжнародних відносин у Давнину, Середні віки та Новий час.

Перші цивілізації Стародавнього Сходу й посилення експансіоністської політики. Становлення системи міждержавних відносин на Стародавньому Сході. Виникнення дипломатії. Перші міждержавні договори. Грецька колонізація. Греко-перські війни. Походи Олександра Македонського на Схід та їх наслідки. Зовнішня політика Римської держави. Середземноморська система міждержавних відносин в VI ст. до н. е. – V ст. н. е.

Особливості міжнародних відносин у добу Середньовіччя. Падіння Західної Римської імперії та утворення нових варварських держав. Франкська імперія Карла Великого. Верденська угода та її наслідки. Зовнішня політика Візантії. Дипломатія Київської Русі. Арабські завоювання Реконкіста. Хрестові походи. Монголо-татарська навала. Зовнішня політика країн Сходу. Діяльність європейських та східних дипломатів. Посилення боротьби між транснаціональними та національними інтересами. Столітня війна та її міжнародні наслідки. Завоювання турків-османів та загибель Візантії. Османська загроза країнам Європи.

Вплив Великих географічних відкриттів та ідеології гуманізму й Реформації на формування нових імперативів зовнішньої політики провідних держав. Колонізація європейцями Нового світу. Основні риси зовнішньої політики західноєвропейських країн в XVI ст. Тридцятилітня війна. Головні принципи Вестфальської системи міжнародних відносин. Міжнародні відносини під час Великої Французької революції та Наполеонівських воєн.

Віденський конгрес 1814-1815 рр. та формування Віденської системи міжнародних відносин. Створення Священного Союзу. Колоніальна політика європейських країн та зростання колоніальних та континентальних протиріч. Етапи створення Троїстого Союзу та Антанти.

Тема 2. Етапи та особливості міжнародних відносин в 1914-1945 рр.

Причини Першої світової війни. Загострення відносин між провідними державами. Перша світова війна як головний фактор світової політики 1914-1918 рр. «14 пунктів» В. Вільсона. Брестський мир. Комп'єнське перемир'я. Підсумки Першої світової війни.

Паризька мирна конференція 1919-1920 рр. Версальський договір з Німеччиною. Мирні угоди з союзниками Німеччини. Переділ світу. Створення Лігі Націй. Репараційне питання. Боротьба держав за панування на Тихому океані. Вашингтонська конференція 1921-1922 рр. Протиріччя Версальсько-Вашингтонської системи. Особливості міжнародних відносин у 20-х рр. Світова економічна криза та її вплив на міжнародні відносини. Крах Версальсько-Вашингтонської системи. Початок відкритої Японії, Германії, Італії. Пакт Молотова-Ріббентропа.

Причини та початок Другої світової війни. «Дивна війна». Виникнення англо-американського блоку. Радянсько-німецькі стосунки у 1939-1941 рр. Напад Німеччини та її сателітів на СРСР. Особливості формування та діяльність антифашистської коаліції. Московська нарада міністрів закордонних справ трьох держав. Тегеранська конференція та її рішення. Кримська (Ялтинська) конференція. Поразка і капітуляція Німеччини. Конференції у Сан-Франциско та Потсдамі. Міжнародні відносини у Азійсько-

Тихоокеанському регіоні під час війни Беззастережна капітуляція Японії. Головні підсумки Другої світової війни.

Тема 3. Формування біполярного світу. Перша фаза Холодної війни (друга половина 1940-х – 1960-ті роки)

Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин. Державні інтереси та формування зовнішньополітичних доктрин СРСР та США після Другої світової війни. Мирне врегулювання з колишніми союзниками Німеччини в Європі. Причини та початок Холодної війни. «Атомна дипломатія». Фултонська промова У. Черчілля. Концепція «трьох кіл» британської зовнішньої політики. «Доктрина Трумена». «План Д. Маршалла». Проблема повоєнного мирного урегулювання в Європі. Утворення Західного Союзу та НАТО. Рада Європи. Німецьке питання в міжнародних відносинах у другій половині 1940-х – першій половині 1960-х рр.

Головні тенденції розвитку міжнародних відносин у 1950-1960-ті рр. Воєнно-блокове будівництво та гонка озброєнь. Мирний договір з Австрією. Варшавський договір. Міжнародні кризи другої половини 1950-х – початку 60-х рр. НАТО наприкінці 1950-х – у 1960-х рр. Московський договір 1963 р. Військово-політична доктрина Ш. Де Голля. Радянсько-французькі стосунки. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї. «Доктрина Брежнєва».

Тема 4. Міжнародні відносини та світова політика в роки «розрядки» та другої фази Холодної війни (1970-ті – 1991 рр.)

Передумови розрядки міжнародної напруги. Нова «східна політика» В. Брандта. Московський договір 1970 р. Нормалізація стосунків ФРН з країнами Східної Європи. Урегулювання проблеми Західного Берліну. Радянсько-американські угоди. Припинення війни у В'єтнамі. Гельсінський процес та проблеми європейської безпеки. «Ракетна криза» у Європі. Введення радянських військ до Афганістану. Загострення радянсько-американських стосунків.

Стратегічна оборонна ініціатива Р. Рейгана. «Нове політичне мислення» та проблеми загальної безпеки. Налагодження американо-радянського діалогу в середині 1980-х рр. Вирішення проблеми радикального скорочення стратегічних наступальних озброєнь. Концепції «загальноєвропейського дому» М. Горбачова та «європейської конфедерації» Ф. Міттерана. Крах «доктрини Брежнєва». Об'єднання Німеччини. Паризька «Хартія для нової Європи» 1990 р. Розпуск РЕВ та ОВД. Розпад СРСР та СФРЮ. Крах біполярної структури світу.

Тема 5. Процеси європейської інтеграції у другій половині XX ст.

Початковий етап західноєвропейської інтеграції (до 1957 р.). Підписання Римських угод та їх зміст. Політика країн ЄЕС відносно колишніх колоніальних володінь. Створення і розвиток ЄАВТ у 1960 – 1970-ті рр. XX ст. Зрушення в процесі західноєвропейської інтеграції на рубежі 1960 – 1970-х рр. Вироблення механізму координації зовнішньополітичної діяльності країн ЄЕС наприкінці 1960 – у середині 1970 - х рр. Західна Європа на шляху до Європейського Союзу в 1980-х – початку 1990-х рр. Основні етапи підготовки «Угоди про Європейський Союз». Реалізація «Угоди про Європейський Союз».

Тема 6. Система міжнародних відносин Центрально-Східної Європи у другій половині XX ст.

Вирішення територіальних проблем у ЦСЄ в середині 1940-х рр. Підпорядкування зовнішньої політики країн ЦСЄ радянському диктату. Конфлікт між СРСР і Югославією. Міжнародні відносини всередині європейського «соціалістичного табору» у 1950-х – на початку 1980-х рр. Утворення Ради економічної взаємодопомоги та Організації Варшавського договору. Головні напрями діяльності РЕВ та ОВД.

Громадсько-політичні кризи у Польщі, Угорщині, Чехословаччині та їх міжнародні наслідки. Вплив радянської «перебудови» на зовнішньополітичні орієнтири країн Східної Європи. Крах тоталітарних комуністичних режимів у країнах ЦСЄ та вироблення ними нового зовнішньополітичного курсу. Міжнародне становище і зовнішня політика ЦСЄ у 1990-ті рр. Відносини незалежної України з державами ЦСЄ.

Тема 7. Американська система міжнародних відносин у другій половині XX ст.

Основи зовнішньої політики США у другій половині XX ст. Зовнішня політика Канади: між залежністю і самостійністю. Латиноамериканський напрямок зовнішньої політики США. Причини укладення договору «Про оборону Західної півкулі» та його зміст. Підготовка і підписання статуту Організації американських держав. Політика США в Латинській Америці наприкінці 1940-х – 1950-х рр.

Доктрина Д. Ейзенхауера. Причини вироблення і сутність програми «Союз заради прогресу». Карибська криза 1962 р. та її наслідки. Еволюція політики США в Латинській Америці в середині 1960-х – 1970-х рр. Вирішення проблеми Панамського каналу. «Документ Санта-Фе» і «Карибська ініціатива» Р. Рейгана. Фолклендська війна та її наслідки. Політика адміністрації Рейгана в Центральній Америці у 1980-х рр. Еволюція латиноамериканської політики США наприкінці 1980-х – середині 1990-х рр. Латиноамериканська політика західноєвропейських держав у повоєнний період.

Тема 8. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці у другій половині XX ст.

Зростання ролі країн Близького і Середнього Сходу в міжнародних відносинах після Другої світової війни. Створення Ліги арабських держав. Міжнародно-правовий аспект палестинської проблеми в середині 1940-х рр. Революція «Вільних офіцерів» 1952 р. в Єгипті та її міжнародні наслідки. Суецька криза 1956 р. Зміцнення міжнародного становища Ізраїлю наприкінці 1950-х – на початку 1960-х рр. «Шестиденна війна» 1967 р. та її наслідки. Спроби мирного урегулювання близькосхідного конфлікту наприкінці 1960-х – на початку 1970-х рр. Четверта арабо-ізраїльська війна та її міжнародні наслідки, Кемп-девідські угоди з близькосхідного урегулювання. Ісламський фактор у міжнародних відносинах на Близькому Сході наприкінці 80-х рр. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході наприкінці 80-х - на початку 90-х рр. Загострення громадянської війни в Лівані наприкінці 80-х рр. Вироблення і реалізація ліванської хартії національної згоди. Ірано-іракський конфлікт та його урегулювання. Операція «Буря в пустелі» та її результати. Стан близькосхідного конфлікту наприкінці XX ст.

Перетворення Африки на суб'єкт міжнародних відносин. Крах колоніальної системи. Активізація африканської дипломатії в ООН на початку 1960-х рр. Створення Організації Африканської Єдності, її структура і програма діяльності. Роль ОАЄ в урегулюванні регіональних конфліктів в Африці у 1960-і рр. Тропічна Африка в системі світових і регіональних міжнародних відносин 1970-х – початку 1980-х рр. Проголошення Сахарської Арабської Демократичної Республіки і проблема її міжнародного визнання, Ефіопсько-сомалійський конфлікт 1977 – 1978 рр. та його наслідки. Міжнародні аспекти процесу деколонізації Південної Родезії. Падіння режиму апартеїду в ПАР. Міжнародні відносини і

зовнішня політика країн Африки у 1990-і рр. Проблема урегулювання регіональних конфліктів в Африці. Міжнародний аспект Заїрської (Конголезької) кризи другої половини 1990-х років. Африканська політика США Регіональна співпраця африканських держав.

Тема 9. Міжнародні відносини в Азії та АТР у другій половині XX ст.

Проблема повоєнного мирного урегулювання з Японією. Японія в системі міжнародних відносин Азійсько-Тихоокеанського регіону сер. 1950-х – 1970-х рр. Нормалізація японо-китайських стосунків. «Договір про мир і дружбу». Відносини Японії з країнами АСЕАН. Стратегічне співробітництво Японії зі США. Японо-китайські відносини у 1980-ті – 1990-ті роки. Невирішені проблеми російсько-японських взаємовідносин. Тайванська проблема в системі азійсько-тихоокеанських міждержавних відносин. Корейська війна 1950 – 1953 рр. та її вплив на стан міжнародних відносин в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Радянсько-китайське протистояння в контексті регіональної безпеки другої половини XX ст. Індокитайський конфлікт: витоки, сутність, урегулювання. Асоціація країн Південно-Східної Азії в регіональній системі міжнародних відносин.

Утвердження нових незалежних держав Південної і Південно-Східної Азії. Міжнародні відносини у Південній і Південно-Східній Азії в 1950-х – на початку 1960-х рр. Міжнародне становище і зовнішня політика Туреччини та Ірану в другій половині 1940-х – 1980-ті рр. Бандунгська конференція. Рух неприєднання. Міжнародні відносини у Південно-Східній Азії в другій половині 1960-х - на початку 1980-х рр. Міжнародне становище і зовнішня політика Афганістану. Зовнішня політика Китайської Народної Республіки в кінці 1940-х – 1970-ті рр. Зовнішня політика країн Південно-Східної Азії у 1980-1990-і рр. Еволюція руху неприєднання у 1980-1990-ті рр. Особливості зовнішньої політики Австралії та Нової Зеландії.

Розділ 2. Сучасні міжнародні відносини та світова політика. Постбіполярний світ.

Тема 10. Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин. Європейська система міжнародних відносин на початку XXI ст.

Концептуалізація міжнародних відносин. Глобальні тенденції світової політики. Перехідний період від біполярної системи міжнародних відносин наприкінці XX – на початку XXI ст. Європейська система міжнародних відносин: базові компоненти та динаміка розвитку. Організація безпеки та співробітництва в Європі. ЄС: процес розширення та новітні трансформаційні процеси. Брекзїт 2016 р. – вихід Великої Британії з ЄС. НАТО у 1999 – 2018 рр. Рада Європи і розширення просторових рамок діяльності. Проблеми військової безпеки в Європі. Вплив економічної кризи 2008-2013 рр. на міжнародні відносини в Європі. Балканський регіон після розпаду СФРЮ. Загострення дискусій в ЄС з ключових питань міжнародних відносин.

Тема 11. Міжнародні відносини на пострадянському просторі

Основні параметри пострадянського простору. Феномен «нової Східної Європи». Економічно-соціальні характеристики пострадянського простору та інтеграційні процеси. Утворення та діяльність Співдружності Незалежних Держав (СНД). Особливості зовнішньополітичного вектору Естонії, Латвії, Литви. Закавказький регіон у міжнародних відносинах. Євразійське економічне співтовариство та Митний союз. Проблеми безпеки та військово-політична взаємодія в регіоні. Організація договору про колективну безпеку. Поза регіональні актори (ЄС, США, Китай) на пострадянському просторі.

Тема 12. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці на початку XXI ст.

Загальна характеристика регіональних систем міжнародних відносин. Близькосхідний конфлікт. Революції в арабських країнах 2011 р. Зовнішньополітичні наслідки «Арабської весни». Громадянська війна в Сирії та її вплив на сучасні міжнародні відносини. Сучасна зовнішня політика Ірану. Посилення Туреччини та її регіональна політика у 2000-х рр. Ситуація в Афганістані. Становище держав Африки у сучасній системі міжнародних відносин, Економічне співтовариство країн Західної Африки. Африканська політика провідних західних держав. Політика КНР в Африці.

Тема 13. Міжнародні відносини в Азії та АТР на початку XXI ст.

Загальна характеристика регіональних систем міжнародних відносин в Азії та АТР, Зовнішня політика Індії на сучасному етапі. Проблема індійсько-пакистанських відносин. Зовнішня політика Пакистану. Фактор ядерного статусу Індії та Пакистану. Регіональна політика КНР. Основи зовнішньої політики держав Південної Азії. Проблеми безпеки в АТР. Корейський півострів в системі міжнародних відносин. Перша зустріч лідерів КНДР та Південної Кореї (2018). Сучасна зовнішня політика Японії. Діяльність АСЕАН. Прийняття Статуту АСЕАН (2007). Шанхайська організація співробітництва. Основні параметри зовнішньої політики Австралії та Нової Зеландії.

Тема 14. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин на початку XXI ст.

Зовнішньополітична доктрина США на сучасному етапі. Прагнення збереження світового лідерства. Зовнішня політика адміністрації Д. Буша-молодшого. Теракти 11 вересня 2001 р. в Нью-Йорку та їх міжнародні наслідки. «Нова стратегія безпеки США» 2002 р. Втручання США в Ірак. Експорт демократії («кольорові революції»). Вихід США з системи ПРО. Концепція американського світового лідерства в зовнішній політиці Б. Обама. Наміри та крах проведення політики «перезавантаження» у відносинах з Росією. Зміни іракського вектору зовнішньої політики США. Корегування зовнішньої політики адміністрацією Д. Трампа. Загострення американсько-китайських відносин. Сутність ситуації «взаємного гарантованого економічного знищення» у відносинах США та Китаю. Основи зовнішньої політики Канади. Міжамериканська система міжнародних відносин. Організація американських держав. Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА). Латинська Америка в системі сучасних міжнародних відносин.

Тема 15. Зовнішня політика України після проголошення незалежності

Правові засади зовнішньої політики незалежної України. Закон України про національну безпеку 2003 р. Закон України про засади внутрішньої та зовнішньої політики України 2010 р. Українські національні інтереси та їх забезпечення у вітчизняній міжнародній діяльності. Відносини України та Російської Федерації періоду незалежності. Інтереси й стратегії України та Росії. Етапи українсько-російських відносин. Проблеми українсько-російських відносин та механізми їх подолання. Пріоритети діяльності України на пострадянському просторі. Інтереси України щодо країн пострадянського простору. Політика України щодо інтеграційних проєктів на пострадянському просторі: СНД, ЄврАзЕС, союзна держава Росії та Білорусі. ГУУАМ: мета, основні напрями і перспективи діяльності. Інтереси України в ГУУАМ. Українсько-американські відносини. Місце США та України у системі зовнішньополітичних пріоритетів. Етапи українсько-американських відносин. Проблеми українсько-американських відносин та механізми їх подолання.

Європейський Союз та країни Західної Європи у зовнішній політиці України. Відносини України та ЄС. Політика ЄС стосовно України. Інтереси України щодо ЄС. Міжнародно-правова база та механізм співробітництва України та ЄС. Відносини України з країнами Західної Європи. Ключові інтереси України щодо країн Західної Європи. Відносини України з Німеччиною, Францією, Великобританією. Відносини України з Італією, Іспанією, Португалією, країнами Північної Європи.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
Розділ 1. Міжнародні відносини та світова політика												
Тема 1. Етапи та особливості міжнародних відносин у Давнину, Середні віки та Новий час	7	2	2			3						
Тема 2. Етапи та особливості міжнародних відносин в 1914-1945 рр.	7	2	2			3						
Тема 3. Формування біполярного світу. Перша фаза Холодної війни (друга половина 1940-х – 1960-ті роки).	7	2	2			3						
Тема 4. Міжнародні відносини та світова політика в роки «розрядки» та другої фази Холодної війни (1970-ті – 1991 рр).	7	2	2			3						
Тема 5. Процеси європейської інтеграції у другій половині ХХ ст.	7	2	2			3						
Тема 6. Система міжнародних відносин Центрально-Східної Європи у другій половині ХХ ст.	7	2	2			3						
Тема 7. Американська система міжнародних відносин у другій половині ХХ ст.	8	2	2			4						
Тема 8. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в	8	2	2			4						

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
Африці у другій половині XX ст.												
Тема 9. Міжнародні відносини в Азії та АТР у другій половині XX ст.	8	2	2			4						
Разом за розділом 1	66	18	18			30						
Розділ 2. Сучасні міжнародні відносини та світова політика. Постбіполярний світ												
Тема 10. Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин. Європейська система міжнародних відносин на початку XXI ст.	8	2	2			4						
Тема 11. Міжнародні відносини на пострадянському просторі	8	2	2			4						
Тема 12. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці на початку XXI ст.	8	2	2			4						
Тема 13. Міжнародні відносини в Азії та АТР на початку XXI ст.	8	2	2			4						
Тема 14. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин на початку XXI ст.	14	4	4			6						
Тема 15. Зовнішня політика України після проголошення незалежності	8	2	2			4						
Разом за розділом 2	54	14	14			26						
Усього годин	120	32	32			56						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Етапи та особливості міжнародних відносин у Давнину, Середні віки та Новий час	2

2.	Тема 2. Етапи та особливості міжнародних відносин в 1914-1945 рр.	2
3.	Тема 3. Формування біполярного світу. Перша фаза Холодної війни (друга половина 1940-х – 1960-ті роки).	2
4.	Тема 4. Міжнародні відносини та світова політика в роки «розрядки» та другої фази Холодної війни (1970-ті – 1991 рр).	2
5.	Тема 5. Процеси європейської інтеграції у другій половині ХХ ст.	2
6.	Тема 6. Система міжнародних відносин Центрально-Східної Європи у другій половині ХХ ст.	2
7.	Тема 7. Американська система міжнародних відносин у другій половині ХХ ст.	2
8.	Тема 8. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці у другій половині ХХ ст.	2
9.	Тема 9. Міжнародні відносини в Азії та АТР у другій половині ХХ ст.	2
10.	Тема 10. Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин. Європейська система міжнародних відносин на початку ХХІ ст.	2
11.	Тема 11. Міжнародні відносини на пострадянському просторі	2
12.	Тема 12. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці на початку ХХІ ст.	2
13.	Тема 13. Міжнародні відносини в Азії та АТР на початку ХХІ ст.	2
14.	Тема 14. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин на початку ХХІ ст.	4
15.	Тема 15. Зовнішня політика України після проголошення незалежності	2
	Разом	32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Етапи та особливості міжнародних відносин у Давнину, Середні віки та Новий час <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей.	3
2.	Тема 2. Етапи та особливості міжнародних відносин в 1914-1945 рр. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей.	3
3.	Тема 3. Формування біполярного світу. Перша фаза Холодної війни (друга половина 1940-х – 1960-ті роки). <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей.	3
4.	Тема 4. Міжнародні відносини та світова політика в роки «розрядки» та другої фази Холодної війни (1970-ті – 1991 рр). <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей.	3

5.	Тема 5. Процеси європейської інтеграції у другій половині XX ст. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей.	3
6.	Тема 6. Система міжнародних відносин Центрально-Східної Європи у другій половині XX ст. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей.	3
7.	Тема 7. Американська система міжнародних відносин у другій половині XX ст. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей.	4
8.	Тема 8. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці у другій половині XX ст. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей.	4
9.	Тема 9. Міжнародні відносини в Азії та АТР у другій половині XX ст. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей.	4
10.	Тема 10. Основні параметри сучасної системи міжнародних відносин. Європейська система міжнародних відносин на початку XXI ст. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей.	4
11.	Тема 11. Міжнародні відносини на пострадянському просторі <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей.	4
12.	Тема 12. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході та в Африці на початку XXI ст. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей.	4
13.	Тема 13. Міжнародні відносини в Азії та АТР на початку XXI ст. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей.	4
14.	Тема 14. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин на початку XXI ст. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей.	6
15.	Тема 15. Зовнішня політика України після проголошення незалежності <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей.	4
	Разом	56

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено.

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі тестування, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення поточної оцінки, і враховуються при визначенні підсумкової залікової оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на семінарських та практичних заняттях відповідно до конкретних цілей, засвоєння окремих розділів (проміжний контроль) – на практичних та семінарських підсумкових заняттях.

Поточний контроль є складовою організації освітнього процесу. Завданням поточного контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час засвоєння окремого розділу дисципліни. Розділ – це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з навчальної дисципліни. Кожен окремий розділ включає семінарські заняття, завдання для самостійної роботи, письмові роботи тощо. Поточна підсумкова оцінка – це сума балів, отриманих студентом за виконання всіх видів робіт, передбачених цим розділом.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, поточного контролю та самостійної роботи. За роботу на семінарському занятті та виконану самостійну роботу максимальна сума балів – 4. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати за поточною успішністю дорівнює 60. Мінімальна сума балів, з якою студент може бути допущений до підсумкового контролю – 30.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях. Максимальна сума балів за перший розділ – 36, за другий розділ – 24.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика».

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума оцінок проміжного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю: усне опитування, поточне тестування, оцінювання виконання завдань виконаних на семінарських заняттях, підсумкове тестування, екзамен.

Загальна сума балів поточного і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену в 4 семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непереборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **екзамен в тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в

Розрахункова шкала для оцінювання роботи студентів на **семінарських заняттях**:

Кількість балів	Критерії оцінювання
45-60	Систематичне відвідування лекцій та семінарських занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем семінарських занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного семінарського заняття, висока активність роботи на семінарському занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-44	Систематичне відвідування лекцій та семінарських занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем семінарських занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного семінарського заняття, висока активність роботи на семінарському занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал.
26-30	Наявність пропущених лекцій та семінарських занять, відпрацювання тем пропущених семінарських занять, виконання завдань до кожного семінарського заняття, активна робота на семінарських заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
21-25	Наявність пропущених лекцій та семінарських занять, відпрацювання тем пропущених та семінарських занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на семінарських заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
16-20	Несистематичне відвідування лекцій та семінарських занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених семінарських занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на семінарських заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
11-15	Епізодичне відвідування лекцій та семінарських занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та семінарських занять. епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на семінарських заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання,

	невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-10	Систематичні пропуски лекцій та семінарських занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та семінарських занять. систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на семінарських заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та семінарських занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та семінарських занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на семінарських заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Студенти, знання яких оцінені мінімально необхідною для складання екзамену кількістю балів, не мають право на виконання додаткових завдань для підвищення отриманої кількості балів.

Студенти, які були відсутні на лекції чи семінарському занятті, або отримали незадовільну оцінку, відпрацьовують пропущене заняття або незадовільну оцінку викладачу у дні його консультацій за графіком, затвердженим кафедрою

Для відпрацювання студент зобов'язаний надати індивідуально виконане завдання за темою пропущеного заняття та продемонструвати належний рівень теоретичної підготовки за темою заняття, яке відпрацьовується.

Оцінювання знань та умінь студентів при **підсумковому** контролі здійснюється відповідно до наступних критеріїв:

Кількість балів	Критерії оцінювання
35-40	Студент цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
29-34	Студент достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
18-28	Студент розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
10-17	Студент розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0-9	Студент не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

8.Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання															Разо м	Ек за ме н	Сума
Розділ 1									Розділ 2								
Т. 1	Т. 2	Т. 3	Т. 4	Т. 5	Т. 6	Т. 7	Т. 8	Т. 9	Т.1 0	Т. 11	Т.1 2	Т.1 3	Т.1 4	Т.1 5	60	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4			
на семінарських заняттях																	
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2			
самостійна робота																	
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2			

Набрана кількість рейтингових балів студентом служить основою для оцінки.

За результатами поточного та підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно.

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів за 2-х бальною шкалою

Високий рівень 2 бали	Відповідь здобувача характеризується повним, глибоким та змістовним знанням теоретичного та практичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями дисципліни, його відповіді характеризуються креативним підходом.
Середній рівень 1 бал	Відповідь здобувача характеризується повним і змістовним знанням теоретичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями. Але він допускає деякі неточності, його відповіді не характеризуються креативним підходом.
Незадовільний рівень 0 балів	У здобувача дуже слабкий рівень знання теоретичного матеріалу; відсутні навички аналізу проблем соціологічного вивчення міжнародних відносин, він допускає змістовні помилки у відповідях на конкретні питання.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	Для дворівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Бадах Ю. Г. «Холодна війна» та її виміри (1946-1991) / Ю. Г. Бадах. К.: КНТЕУ, 2009. – 456 с.
2. Зінченко А. Л. Історія дипломатії: від давнини до Нового часу / А. Л. Зінченко. К.: Проза, 2005. 560 с.
3. Зленко А. Дипломатия и политика: Украина в процессе динамических геополитических перемен / А. Зленко. Х.: Фолио, 2004. 559 с.
4. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (1991-2003) / С. В. Віднянський [та ін.]; НАН України, Інститут історії України. К.: Генеза, 2004. 616 с.
5. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. посіб. / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.
6. Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. / О. П. Іваницька. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 632 с.
7. Історія міжнародних відносин (від Стародавнього світу до початку XX ст.): Навч. посіб. / Я. Б. Турчин, Р. Б. Демчишак, Т. І. Плазова. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 139 с.
8. Коппель О. А. Міжнародні системи. Світова політика / О. А. Коппель. О. С. Пархомчук. К.: ФАДА, ЛТД. 2001. 224 с.
9. Кучменко Е. М. Історія міжнародних відносин першої половини XX ст. : у 2 ч. / Е. М. Кучменко. К. : ІПК ДСЗУ, 2007. Ч. 1. 369 с.; Ч. 2. 386 с.
10. Кучик О. С. Зовнішня політика України: навчальний посібник / О. С. Кучик, О. А. Заяць. К.: Знання, 2010. 334 с.
11. Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин / М. З. Мальський, М. М. Мацях. К.: Знання, 2007. 461 с.
12. Мартиненко А. К. Міжнародні відносини 1945-1975 років: навчальний посібник / А. К. Мартиненко, Б. А. Мартиненко. К.: Ліра-К, 2007. 366 с.
13. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970-ті роки): підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. К.: Либідь, 1999. 558 с.
14. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-ні роки): підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. Київ: Либідь, 2001. 622 с.
15. Міжнародні відносини і зовнішня політика / Л. Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський [та ін]. Київ: Либідь, 2001. 265 с.
16. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / Кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжолі. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. 863 с.
17. Міжнародні відносини та світова політика / В. А. Манжола, О. А. Коппель, В. Ю. Крушинський та ін. Київ: Знання, 2014. 662 с.
18. Міжнародні системи та глобальний розвиток / В. А. Манжола, О. А. Коппель, О. С. Пархомчук та ін. – Київ: Знання, 2014. – 526 с
19. Пронь С.В. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1914-1991 роки: Навч. посіб. / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2009. 140 с.
20. Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648-1918): Підручник / І. А. Хижняк. К.: Персонал, 2009. 224 с.
21. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): Підручник / Л. Д. Чекаленко, С. Г. Федуняк. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. 464 с.

Допоміжна література

1. Арон Р. Мир і війна між націями / Р. Арон. К.: Юніверс, 2000. 450 с.
2. Бебик В. М. Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика / В. М. Бебик, С. О. Шергін, Л. О. Дегтерьова. К.: Університет «Україна», 2006. 208 с.
3. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи / З. Бжезінський. Львів: Лілея-НВ, 2000. 236 с.
4. Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство / З. Бжезінський К.: Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 203 с.
5. Брусиловська О. І. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н. е. – сер. XVII ст. н. е.): навч.-метод. посіб. / О. І. Брусиловська, І. М. Коваль. Одеса: Одеськ. нац. ун-т імені І. І. Мечникова, 2013. 188 с.
6. Веджвуд С. В. Тридцятилітня війна / С. В. Веджвуд. М.: АСТ, 2013. 576 с.
7. Документи та матеріали з історії міжнародних відносин періоду холодної війни; [уклад. О. І. Сич, А. В. Мінаєв]. Чернівці : Рута, 2008. 47 с.
8. Донеллі Д. Права людини у міжнародній політиці / Д. Донеллі. Л.: Кальварія, 2004. 280 с.
9. Історія сучасного світу : соціально-політична історія. XV- початку XXI століть : навч. посіб. / [Ю. А. Горбань, Б. І. Білик, М. М. Карабанов [та ін.] ; за ред. Ю. А. Горбаня. 4-те вид., переробл. і допов. К.: Знання, 2012. 438 с.
10. Копійка В. В. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: Навч. посіб. 2-ге вид., виправ. і доп. / Копійка В. В., Шинкаренко Т. І. К., 2012. 759 с.
11. Кривонос Р. А. Німеччина у структурі європейської співпраці / Р. А. Кривонос. К.: КНЕУ, 2004. 165 с.
12. Крушинський В. Ю. Британська Європа чи Європейська Британія: Велика Британія в європейських інтеграційних процесах / В. Ю. Крушинський. К.: ВПЦ «Київський ун-т», 2003. 214 с.
13. Крушинський В. Ю. Міжнародні відносини та світова політика. 1945-1980. Дати. Події. Факти: Навч. Посібник / В. Ю. Крушинський, В. А. Манжол. К.: Либідь, 2007. 192 с.
14. Лиман С. И. Идеи в латах: Запад или Восток? Средневековье в оценках медиевистов Украины (1804 - первая половина 1880-х гг.) / С. И. Лиман. Х.: ХГАК, 2009. 688 с.
- а. Лиман С. И. Крестоносцы и Византия: железом по мрамору. История противостояния и её отражение в творчестве В. К. Надлера / С. И. Лиман // Византийская мозаика. – Х., 2017. – Вып. 5. – С. 99-132.
15. Лотоцький С. Україна в світовому геополітичному просторі / С. Лотоцький, С. Трохимчук. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2002. 192 с.
16. Малик Я. Й. Організація Північноатлантичного Договору: зміст і характер діяльності: навчальний посібник / Я. Й. Малик, Ю. М. Мороз. Львів: ПАІС, 2006. 90 с.
17. Мартинов А. Ю. Об'єднання Німеччини: від «Боннської» до «Берлінської» республіки (1990-2005 рр.) / А. Ю. Мартинов. К. : Ін-т історії України НАНУ, 2006. 416 с.
18. Машевський О. П. Проблема Чорноморських проток у міжнародних відносинах (1870 – початок 1920-х рр.) / О. П. Машевський. К. : Аквілон-Плюс, 2010. 791 с.
19. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / Філіпенко А. С., Будкін В. С., Дудченко М. А. та ін. К.: Знання України, 2004. 304 с.
20. Орлова Т. В. Сучасна політична історія країн світу: навч. посіб. для студентів, аспірантів, викладачів ВНЗ / Орлова Т. В. К., 2013. 677 с.
21. Павлюк В. В. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945) : підручник для студентів / В. В. Павлюк. Львів: ЛА «Піраміда», 2010. 284 с.
22. Перепелиця Г. М. Асиметрія міжнародних відносин / Г. М. Перепелиця, О. В. Заремба, Пол Д'аньєрі [та ін]; за ред. Г. М. Перепелиці, О. М. Субтельного. К.: Видавничий дім «Стилос», 2005. 555 с.

23. Подалаяк Н. Могутня Ганза. Комерційний простір, міське життя і дипломатія XII – XVII століть / Н. Подалаяк. К.: Темпора, 2009. 360 с.
24. Політична географія і геополітика: Навч. посіб. / За ред. Б. П. Яценка. К.: Либідь, 2007. 256 с.
25. Постоловський Р. М. Встановлення тоталітарних режимів у країнах Центральної та Південно-Східної Європи (1944–1953): Хрестоматія для студентів історичних факультетів вищих навчальних закладів України / Р. М. Постоловський, Є. П. Пугач, С. Ю. Страшнюк. Харків: Бізнес інформ, 2000. 470 с.
26. Пронь С. В. США та Японія в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (50-90-ті роки XX ст.) / С. В. Пронь. Миколаїв: Вид-во МДГУ, 2003. 244 с.
27. Стігліц Дж. Глобалізація та її тягар / Дж. Стігліц. К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2003. 362 с.
28. Сучасна історія зарубіжних країн. Програма та навчально-методичні матеріали до курсу / Укладачі: Лиман С. І., Торгіка М. В. Х.: ХДАК, 2013. 68 с.
29. США і світ ХХІ століття: монографія / Пахомов Ю. М., Коваль І. М., Шергін С. О. та інші. – К.: Центр вільної преси, 2013. 620 с.
30. Україна і світ: прагнення змін / М. Антонович, Н. Висоцька, С. Курбатов [та ін.]. К.: Дух і літера, 2010. 448 с.
31. Українська дипломатична енциклопедія: У. 2х т. / Редкол.: Л. В. Губерський (голова) та ін. К.: Знання України, 2004. Т.1. 760 с., Т. 2. 812 с.
32. Холліс М. Пояснення і розуміння міжнародних відносин / М. Холліс, С. Сміт. Х.: Видавнича група «РА-Каравела», 2002. 216 с.
33. Цветков Г. М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917-1945 рр.: Навч. посіб. / Г. М. Цветков. К.: Либідь, 1997. 232 с.
34. Цимбалістий В. Ф. Теорія міжнародних відносин: Навч. посіб / В. Ф. Цимбалістий. Львів: Новий Світ- 2000, 2009. 360 с.
35. Шамраєва В. М. Спільна міграційна політика ЄС в контексті євроінтеграційних устремлінь України / В. М. Шамраєва // Актуальні проблеми державного управління. - 2009. - № 2. - С. 305-312.
36. Шамраєва В. М. Основи зовнішньополітичної концепції президента Б. Обама / В. М. Шамраєва // Теорія та практика державного управління.–2012. Вип 2 (37). - С. 407-414.
37. Щербак Ю. Україна: виклик і вибір: перспективи України в глобалізованому світі ХХІ століття / Ю. Щербак. К.: Дух і Літера, 2003. 578 с.
38. Яковенко Н. Л. Велика Британія в сучасній системі міжнародних відносин: заявка на європейське лідерство / Н. Л. Яковенко. К.: Науковий світ, 2003. 227 с.
39. Gray C. S. War, peace and international relations: an introduction to strategic history / Colin S. Gray. N.Y.: Routledge, 2007. 306 p.
40. Wilkinson P. International Relations: A Very Short Introduction / Paul Wilkinson. Oxford: Oxford University Press, 2007. 144 p.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Брусиловська О. І. , Коваль І. М. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н. е. – сер. XVII ст. н. е.): навч.-метод. посіб. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uk.x-pdf.ru/5istoriya/1563434-1-oi-brusilovska-im-koval-istoriya-mizhnarodnih-vidnosin-ser-iii-tis-ser-xvii-ne-navchalno-metodichniy-posibnik-dl.php>
3. Білошицький С. Є. ООН у системі глобального управління: перспективи реформування і демократизації [Електронний ресурс] / С. Є. Білошицький. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2010_30/Gileya30/ P15_doc.pdf

4. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dontsov-nic.com.ua/wp-content/.../03/Bjezinski.Velyka-shahivnytsia.pdf

5. Історія сучасного світу : соціально-політична історія. XV- початку XXI століть : навч. посіб. / [Ю. А. Горбань, Б. І. Білик, М. М. Карабанов [та ін.] ; за ред. Ю. А. Горбаня. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.udpu.org.ua/library.../6istorichninauki.pdf>

6. Крушинський В. Ю., Манжол В. А. Міжнародні відносини та світова політика. 1945-1980. Дати. Події. Факти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/1095133/>

7. Павлюк В. В. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lib.oa.edu.ua/.../history/Павлюк%20Новітня%20історія%20країн%20Західно>.

8. Устав Організації Об'єднаних націй [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/ru/documents/charter/>

9. Шамраєва В. Становлення відносин між Україною та ЄС (перша половина 1990-х років)[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Apdu_O/2009_1

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Moodle одяються практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 30% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Міжнародні відносини та світова політика» <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=3954>